

Kolejny wpis na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: środa, 19, luty 2025 08:53

Tomasz Smaś

Odśloni: 508

„Tradycje Wigilii Bożego Narodzenia w Polsce” zostały oficjalnie wpisane na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Decyzję w tej sprawie podjął Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a samo wyróżnienie podkreśla znaczenie i unikalny charakter polskich obrzędów wigilijnych. Jest to już 108. wpis na liście, która dokumentuje i promuje różnorodne praktyki kulturowe w kraju.

Nazwa „Wigilia” pochodzi od łacińskiego słowa oznaczającego „czuwanie” i oddaje istotę tego dnia – przygotowanie do świętowania Bożego Narodzenia. Choć jej korzenie sięgają chrześcijańskich tradycji, ma ona również wymiar kulturowy, jednoczący rodziny niezależnie od przekonań religijnych.

Wieczór wigilijny rozpoczyna się wraz z pierwszą gwiazdą na niebie, nawiązującą do gwiazdy betlejemskiej. Stoły przykrywane są białym obrusem, a pod nim umieszcza się siano – symbol pokory i skromnych warunków narodzin Jezusa. W wielu domach tradycją jest przygotowanie 12 postnych potraw, które symbolizują 12 apostołów lub 12 miesięcy roku. Wśród dań znajdują się m.in. barszcz z uszkami, kapusta z grzybami, pierogi, ryby, kluski z makiem oraz kutia. Na stole pojawia się także dodatkowe nakrycie dla niespodziewanego gościa, będące wyrazem otwartości i gościnności.

Oplątek i życzenia. Wigilijną wieczerzę poprzedza wspólna modlitwa oraz dzielenie się opłatkiem, kiedy to uczestnicy składają sobie życzenia. Ten gest, zakorzeniony w chrześcijańskiej tradycji eucharystycznej, symbolizuje przebaczenie, jedność i wzajemną życzliwość.

Kolędy i prezenty. Śpiewanie kolęd oraz wręczanie prezentów to nieodłączne elementy Wigilii. Prezenty przynosi zazwyczaj Święty Mikołaj, Aniołek lub Gwiazdor – w zależności od regionu.

Pasterka. W wielu katolickich domach wieczór kończy się uczestnictwem w Pasterce (Mszy Świętej o północy), upamiętniającej narodziny Jezusa. W czasie jej trwania, figura Dzieciątka Jezus wnoszona jest do żłóbka w szopce przedstawiającej scenę narodzin Syna Bożego, często z figurkami Maryi, Józefa, aniołów, pasterzy oraz zwierząt.

Kolędnicy. W Polsce kultywowane są różne tradycje kolędnicze. Kolędnicy odwiedzają domy, składając życzenia w zamian za dary. Na Kaszubach wciąż praktykowany jest zwyczaj gwioźdzki, kiedy to grupy młodych mężczyzn w maskach odwiedzają domy, śpiewając kolędy w języku kaszubskim. W Borach Tucholskich kolędują gwiazdory, a w okolicach Kalisza – Wilijarze, czyli kawalerowie w strojach wzorowanych na napoleońskich, którzy kolędując odgrywają żartobliwe scenki, pozostawiając cukierki i przyjmując zapłatę.

Wigilia w innych wyznaniach. W rodzinach greckokatolickich i prawosławnych Wigilia obchodzona jest 24 grudnia lub 6 stycznia. Stoły obfitują w podobne potrawy, a wieczerza rozpoczyna się modlitwą. W tradycji ewangelickiej Wigilia ma różne formy, ale zawsze uwzględnia Pismo Święte i kolędy jako formę modlitwy.

Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego została stworzona w ramach zobowiązań wynikających z Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Dokumentowanie i promowanie tradycji ma na celu zachowanie ich dla przyszłych pokoleń oraz podkreślenie ich roli w kulturze narodowej.

Wpisanie tradycji wigilijnych na listę stanowi wyróżnienie dla polskiego dziedzictwa oraz świadczy o ich

Kolejny wpis na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: środa, 19, luty 2025 08:53

Tomasz Smaś

Odśłony: 508

---

niezwykłej wartości historycznej i społecznej. Pełna lista niematerialnego dziedzictwa znajduje się [TUTAJ](#).

Źródło: MKiDN